

Декларування місця проживання та реєстрація місця проживання (перебування) особи

1 грудня 2021 року набрав чинності [Закон України від 5 листопада 2021 року № 1871-ІХ «Про надання публічних \(електронних публічних\) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні»](#) (далі – Закон № 1871-ІХ), який регулює відносини у сфері надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування) фізичних осіб в Україні, а також встановлює порядок надання таких послуг та порядок внесення, обробки, обміну відповідними відомостями в електронних реєстрах, базах даних для надання таких послуг.

З метою реалізації положень Закону № 1871-ІХ, 7 лютого 2022 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 265 «Деякі питання декларування і реєстрації місця проживання та ведення реєстрів територіальних громад» (набрання чинності 14 березня 2022 року), якою затверджено:

- Порядок декларування та реєстрації місця проживання (перебування),
- Порядок створення, ведення та адміністрування реєстрів територіальних громад,
- Порядок електронної інформаційної взаємодії між інформаційно-комунікаційними системами та передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру.

Механізм здійснення декларування/реєстрації місця проживання (перебування), зміни місця проживання, зняття із задекларованого/ зареєстрованого місця проживання (перебування), скасування декларування/ реєстрації місця проживання (перебування) визначає **Порядок декларування та реєстрації місця проживання (перебування)**, який також встановлює форми необхідних для цього документів.

Декларування/реєстрація місця проживання (перебування), зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), зміна місця проживання (перебування), скасування декларування/реєстрації місця проживання (перебування) особи, видача витягу з реєстру територіальної громади, здійснюється **органом реєстрації на території територіальної громади, на яку поширюються повноваження відповідного виконавчого органу сільської, селищної або міської ради.**

Особа **одночасно** може мати лише одне задеклароване або одне зареєстроване місце проживання (перебування).

Виняток: на період тимчасової окупації територій у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя зазначені положення **не поширюються** на осіб, місце проживання яких зареєстроване у житлі, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Така особа може задекларувати або зареєструвати місце свого проживання без зняття з реєстрації місця свого попереднього проживання.

У цьому випадку до реєстру територіальної громади вносяться відомості про зареєстроване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованих

територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі.

З моменту набрання чинності Законом № 1871-ІХ, відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування)/зняте із задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) особи під час здійснення органом реєстрації відповідної реєстраційної дії до документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, не вносяться.

Найбільш поширені питання, що виникають у зв'язку зі змінами, які відбулися у сфері реєстрації місця проживання осіб на території України.

- **Який документ підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи?**

Документом, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи або інформацію про відсутність таких відомостей на дату та час його формування, є витяг із реєстру територіальної громади, який видається органом реєстрації або центром надання адміністративних послуг у паперовій формі за зверненням особи, яка декларує/реєструє місце проживання (перебування), власника (співвласників) житла, законного представника (представника) особи або власника (співвласника) житла, уповноваженої особи житла, іпотекодержателя або довірчого власника (далі – суб'єкт звернення).

Суб'єкт звернення для отримання витягу може також звернутися через Єдиний державний вебпортал електронних послуг після проходження ним електронної ідентифікації та автентифікації.

Витяги з реєстру територіальної громади, отримані в електронній або паперовій формі, мають однакову юридичну силу.

Для підтвердження інформації про місце проживання (перебування), зареєстроване до набрання чинності Законом № 1871-ІХ, особа може подавати відомості про місце проживання, що були внесені до:

- 1) паспорта громадянина України, виготовленого у формі книжечки;
- 2) паспорта громадянина України або паспорта громадянина України для виїзду за кордон у формі е-паспорта або е-паспорта для виїзду за кордон;
- 3) витягу з реєстру територіальної громади.

ВАЖЛИВО! У зв'язку з прийняттям Урядом 7 лютого 2022 року постанови № 265 «Деякі питання декларування і реєстрації місця проживання та ведення реєстрів територіальних громад», втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 року № 207 «Про затвердження Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру».

Так, зокрема, довідка про реєстрацію місця проживання особи, а також довідка про зняття з реєстрації місця проживання, форми яких були наведені у додатках 13, 16, відповідно, до Правил реєстрації місця проживання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 року № 207, також втратили чинність.

- **Скільки часу має особа для здійснення реєстрації місця проживання у зв'язку зі зміною місця проживання?**

Громадянин України, який проживає на території України, а також іноземець чи особа без громадянства, який на законних підставах постійно або тимчасово проживає на території України, зобов'язані протягом 30 календарних днів після прибуття до нового місця проживання (перебування) задекларувати або зареєструвати його.

Батьки або інші законні представники зобов'язані задекларувати або зареєструвати місце проживання (перебування) новонародженої дитини протягом трьох місяців з дня державної реєстрації її народження.

Іноземець, особа без громадянства зобов'язані задекларувати або зареєструвати своє місце проживання та місце проживання дітей віком до 14 років (у тому числі новонароджених дітей), батьками або іншими законними представниками яких вони є, протягом 30 календарних днів з дня отримання посвідки на постійне проживання, посвідки на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, або після зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання.

- **Чи може громадянин України зареєструвати місце свого перебування в Україні?**

Зареєструвати місце свого перебування в Україні можуть лише іноземець чи особа без громадянства, які отримали довідку про звернення за захистом в Україні.

- **У чому полягає основна відмінність реєстрації місця проживання від декларування місця проживання?**

Декларування місця проживання особи здійснюється шляхом подання в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг декларації про місце проживання, виключно у житлі приватної форми власності за умови внесення відомостей про це житло до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, а також у гуртожитку, що не належить особі на праві власності, спільної власності (спільної часткової або спільної сумісної власності), за умови надання згоди уповноваженої особи з управління (утримання) гуртожитку, що належить до сфери управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності.

Тоді як, **реєстрація місця проживання (перебування) особи** – це внесення за заявою про реєстрацію місця проживання (перебування), поданою особою в паперовій формі, до реєстру територіальної громади інформації про місце проживання (перебування) особи.

Реєстрація місця проживання (перебування) особи здійснюється за заявою такої особи, поданою в паперовій формі до органу реєстрації або через центр надання адміністративних послуг, за адресою житла будь-якої форми власності.

- **Із заявою про зняття з реєстрації місця проживання якої категорії осіб має право звернутися власник житла до органу реєстрації або через центр надання адміністративних послуг?**

На законодавчому рівні закріплено **право власника житла приватної форми власності** звертатися до органу реєстрації або через центр надання адміністративних послуг для здійснення зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) повнолітньої особи, а також дитини, у разі якщо така реєстраційна дія здійснюється разом з її батьками або іншими законними представниками чи одним із них.

Не може бути здійснено зняття із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) дитини або виключення з реєстру територіальної громади інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) дитини, окремо без її батьків або інших законних представників чи одного із них.

При цьому слід зазначити, що місце проживання (перебування) особи, зареєстроване до дня набрання чинності Законом № 1871-IX, **обліковується в реєстрі територіальної громади, знімається з реєстрації/скасовується у порядку, встановленому для зняття/скасування зняття з реєстрації місця проживання, визначеного цим Законом.**

- **Чи можлива реєстрація місця проживання військовослужбовців та членів їх сімей за адресою військової частини?**

Реєстрація місця проживання військовослужбовців та членів їх сімей за юридичною адресою військової частини, законодавством не передбачена.

Відповідно до положень Закону № 1871-IX, а також Порядку декларування та реєстрації місця проживання (перебування), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2022 року № 265, здійснення реєстрації місця проживання особи можливо лише за адресою житлового будинку, квартири, іншого жилого приміщення, в якому особа постійно або тимчасово проживає, а також закладу для бездомних осіб, інших надавачів соціальних послуг з проживанням, стаціонарних соціально-медичних установ та інших закладів соціальної підтримки (догляду), у яких особа отримує соціальні послуги.

У даному випадку виключення становить здійснення реєстрації місця проживання неповнолітньої особи за адресою реєстрації місця проживання (за юридичною адресою військової частини) її батьків або одного з них

- **У яких випадках за декларування/реєстрацію місця проживання, зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання, не справляється адміністративний збір?**

Адміністративний збір не справляється:

- за реєстрацію місця проживання/зміну місця проживання дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, у закладі для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячому будинку сімейного типу, прийомній сім'ї;
- за реєстрацію місця перебування/зміну зареєстрованого місця перебування.

Адміністративний збір також не справляється у разі зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання/зміни місця проживання:

1) за повідомленням територіального органу або підрозділу ДМС;

2) за повідомленням спеціалізованої соціальної установи, закладу для бездомних осіб, іншого надавача соціальних послуг з проживанням;

3) на підставі судового рішення, яке набрало законної сили, про позбавлення права власності на житло або права користування житлом, про виселення, про визнання особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою;

4) за повідомленням уповноваженої особи житла;

5) на підставі свідоцтва про смерть або відомостей про державну реєстрацію смерті з Державного реєстру актів цивільного стану.

- **Як здійснюється інформування особи, місце проживання якої зняте за заявою власника?**

Посадова особа органу реєстрації інформує особу (осіб), місце проживання якої (яких) зняте за заявою власника житла, засобами поштового, телефонного або електронного зв'язку.

У разі здійснення зняття з реєстрації місця проживання особи за заявою власника житла, місце проживання якої було зареєстроване до набрання чинності Законом № 1871-ІХ, інформування такої особи про зазначений вище факт може бути здійснено засобами поштового зв'язку (листи/повідомлення надсилати за адресою, з якої особу було знято із задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування)), оскільки внесення до реєстру територіальної громади контактних даних особи, а саме: номеру телефону, адреси електронної пошти, інших засобів зв'язку (за наявності), чинним на той час законодавством, не передбачалося.

- **Чи можливо здійснити декларування/реєстрацію місця проживання особи з одночасним зняттям з попереднього місця проживання?**

Так, особа може здійснити декларування/реєстрацію місця проживання з одночасним зняттям з попереднього місця проживання.

У разі коли особа, місце проживання якої задекларовано/зареєстровано, декларує або реєструє нове місце проживання з одночасним зняттям з попереднього місця проживання, заява про зняття із задекларованого/зареєстрованого місця проживання не подається.

За декларування/реєстрацію місця проживання одночасно із зняттям з попереднього місця проживання адміністративний збір справляється лише за одну адміністративну послугу (декларування/реєстрація місця проживання).

- **Скільки часу займає процедура здійснення декларування місця проживання та реєстрації місця проживання?**

Орган реєстрації у день надходження декларації про місце проживання або на наступний робочий день, у разі коли така декларація надійшла у неробочий час, здійснює декларування місця проживання особи або приймає рішення про відмову у декларуванні місця проживання в установленому законодавством порядку.

Посадова особа органу реєстрації в день звернення особи або її законного представника (представника) чи в день отримання документів від центру надання адміністративних послуг або представника спеціалізованої соціальної установи, закладу соціального

обслуговування та соціального захисту або даних від органу соціального захисту населення, зокрема, приймає рішення про реєстрацію місця проживання (перебування) або про відмову у реєстрації місця проживання (перебування) особи.

Внесення інформації про задеклароване або зареєстроване місце проживання (перебування) особи до реєстру територіальної громади здійснюється в день подання особою відповідних документів (у тому числі в електронній формі), а в разі подання документів через центр надання адміністративних послуг або отримання органом реєстрації інформації в електронній формі у неробочий час - наступного робочого дня.

- **Як здійснюється реєстрація місця проживання особи у службовому житлі?**

Реєстрація місця проживання особи у службовому житлі здійснюється з урахуванням вимог Закону № 1871-IX та постанови Ради Міністрів УРСР від 04.02.1988 № 37 «Про службові жилі приміщення», якою затверджені, зокрема, Перелік категорій працівників, яким може бути надано службові жилі приміщення та Положення про порядок надання службових жилих приміщень і користування ними в Українській РСР.